

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemši nedeljo in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Polkovnik Legat zavrača izmišljotine beograjske policije

Novinarji pri mučeniku iz Glavnjače — Policijske izjave se same pobijajo — Konfrontacija osumljenega orožnika s svojo žrtvijo

— Beograd, 2. oktobra. Afera russkega polkovnika Legata zavzema čimdalje večje dimenzije in meče vedno bolj žarko luč na režim, ki je zavladal pod ministrovanjem dr. Korošca kot vrhovnega šefa policije.

Kakor smo že poročali, skuša sedaj, ko je prišla stvar v javnost, beograjska policija kratkomalo vse utajiti. Beograjska policija, ki je podrejena direktno notranjemu ministru, je glede na razkritja prečanskih listov izdala komunikate, v katerem trdi, da je bil Božič Legat, ko ga je ustavila policija, popolnoma pijan, tako da ni mogel povedati niti svojega imena niti svojega stanovanja, da bi ga spravili domov. Zato da policiji nj preostajalo ničesar drugače, kakor da ga odvede v zapor. Naslednjega dne je bil kaznovan z denarno globo in zdrav in čil odruščen. Tudi v svojih izjavah sta Šef glavnjače Dušan Filipović in Šef političnega oddelka (!) beograjske policije Milan Acimović odločno zanjikala, da bi se bil Legatu na policiji skrivil le en las.

Danes dopoldne so posetili Legata v bolničev Pančevu novinarji, ki so ga opozorili na to, da nočje policija ničesar vedeti o batinjanju v Glavnjači ter da nekako trdi, da se je Legat popolnoma pijan vse v kieni kako poškodoval. Boril Legat, ki ga slikajo vsi njegovi znanci kot zelo vestnega in trezrega moža in ki prav nič ne dela v tista pisanca, se je na ta sporočila novinarjev zelo razburil in drhteč po vsem telesu izjavil:

«Vsakdo, kdor trdi kai takega je naveden lažnivec in klevetnik. Doslej sem molčal in sem proši tudi vse svoje prijatelje, naj molče. Bal sem se, da nas bodo potem še boli preganiali. Ce pa so sedaj tako nesramni, da me vrhutega, da so me skoraj ubili, sedaj še obrekajo in sramote, prenehajo vse obzirnosti.»

V pretrganih odlomkih je Legat med hudimi bolečinami, ki jih neprestano trpi, nadaleval nekako tako-le:

«Trditev policije, da sem bil pijan, je ordinarna laž. Vračal sem se z dela utrujen in popolnoma trezen, kar lahko potrdi vsi, s katerimi sem bil onega dne v dotiki, zlasti pa tudi moj delodajalec inž. Muhi, s katerim sem govoril tik pred svojim odhodom domov. Onega dne sem vrhutega delal še čez uro, tako da sem se vračal ob 8. zvezčer v delavski oblek domov. Še manj je seveda res, da bi bil v pisanju zaspal na kupu kamenja ter da bi ne bil vedel povediti niti svojega stanovanja, niti svojega imena. Če bi bil res tako zelo pijan, da bi bil zaspal na kamenju, bi se gotovo tudi ne bi branil ležati na betonskih tleh v Glavnjači.»

«Razum nemogoče zahteve, naj se vležem na umazana, mokra betonska tla, sem se pokoril vsaki zahtevi policijskih organov in se jim nisem niti najmanj zoperstavljal, tako da niso imeli prav nobenega povoda, postopati z menoj tako brutalno. Komaj smo prišli v Glavnjačo in ko sem izjavil, da ne bom legal na umazana tla, marveč da bom raje stojel prebil noč v zaporu, so me takoj odgnali v drugo celico in me začeli pretepati, da sem se onesvestil. Z največjo muko sem naslednjega dne šel iz Glavnjače v palilski kvart. Čim me je policija izpustila, sem odšel v bolniški blagajno, kjer me je dr. Sofoteros preiskal in mi napisal tudi spričevalo, na podlagi katerega sem bil natov sprejet v ruski Oficirski dom, od koder so me nato prepeljali — ne vem, po čigavem naročilu — v bolnič v Pančevu.»

«Smešna je trditev policije, da se pri odhodu iz Glavnjače nisem pritožil radi takega postopanja. Predbro mi je znano, koliko zaleželo tako pritožje in vsakdo mi bo veril, da sem raje molčal, kakor pa da bi se podaval in nevernost, da me popolnoma »bitelo.»

Konfrontacija z osumljenim orožnikom

Včeraj je bil konfrontiran z Legatomorožnik, ki je osumljen da je izvršil zločin v Glavnjači. Legat ga je takoj spoznal za onega, ki ga je začel prvi pretepati in ki mu je povzročil tudi najteže poškodbe. Legat je izjavil,

da si je obraz tega žandaria tako vtisnil v spomin, da bi znal njegove poteze narisati na pamet.

Vsi ti dogodki dokazujojo, na kako brezvesten način ščitijo odgovorni krog, v Beogradu sistem Glavnjač in s kakim izmišljotinami skušajo krivce oprati. Polkovnik Legat je resen in intelligenten človek, ki se mu pač ne more podtikati kakih izmišljotin, obenem pa je njegov zdravstveni položaj živa priča, kako so z njim postopali beograjski »čuvari pravice«.

Legatovo stanje poslabšano

Legata zdravita specijalista dr. Peltzer in dr. Boronicki. Legatova sta-

nje se je tekmo minule noči znova poslabšalo. Če tudi so mu pri bolniški blagajni takoj po prvem zdravniškem pregledu dali injekcije, da preprečijo gnojenje, so se začele vse rane nevarno gnojiti. Zlasti modi, ki so popolnoma zmečkane, so v enem samem gnoju, tako da obstoja nevarnost zastrupljenja krvi, kar bi imelo za posledico neizogibno smrt. Legat trpi strahovite bolečine.

O poteku preiskave, ki je bila klub »nedolžnosti« policije uvedena proti osumljenemu žandarju, ni moogoče doznati nikakih podrobnosti, ker odklanjajo vse oblasti novinarjem vsako informacijo.

Vladni krogi bi radi pridobili KDK za sodelovanje pri proslavi solunskega probaja

Proslava naj bi imela vojaški in splošnonarodni značaj in naj bi po beograjskih načrtih tvorila prvi korak k »spravi z brati Hrvati«.

— Beograd, 2. oktobra. Danes dopoldne so se vrstile v vladnem predstavstvu konference ministrov in voditeljev vladnih strank. Kakor se zatrjuje, so na konferenci razpravljali predvsem o proslavi probaja solunske fronte, za katero so v teku velikopotezne priprave. Prihodnje dni prispevajo Beograd deputacije posameznih polkov in komand, da prisostvujejo vojaški proslavi. Vladi pa je mnogo ležče na tem, da bi pri proslavi sodeloval tudi KDK. V vseh krogih namreč čutijo, da bi ta proslava izgubila vesnarodni značaj, če bi se je ne udeležili predstavniki prečanskega naroda. Zato se v vladnih krogih sedaj razpravlja o tem, kako bi pridobili KDK za sodelovanje. Iz vladnih vrst se doznavata, da bi vlad pripravljena storiti vse, da bi se tudi predstavniki KDK udeležili te proslave.

Vsi poskusi režimskih krogov, da bi mimo KDK organizirali udeležbo prečanov zlasti pa Hrvatov pri proslavi, so se izjavili. Zavedajo se, da bi proslava tako po svojem značaju kakor na impozantnosti silno pridobila, če bi organizirala udeležbo svojih mas KDK sama. Zatrjuje se, da bo vlad prihodnje dni stivala vodstvu KDK tozadovno konkretno predloge. V vladnih krogih računa se s tem da bo izjemoma ukinila svoj bojkot upoštevajoč, da ne gre za nikako politično ali zgolj režimsko prieditev, marveč za vseobčno narodno proslavo. Na drugi strani pa na tistem tudi upajo, da bi bil to prvi korak k zopetnemu medsebojnemu zbljanju in da bi eventualni osebnosti pospešili doseglo sporazuma tudi na političnem polju.

Aca Stanojević dela načrte za sporazum s Hrvati

Posvetovanja o sklicanju Narodne skupščine. — Spor zaradi dalmatinskega agrarnega vprašanja. — Vukčevićev umik v etapah.

— Beograd, 2. oktobra. Kralj se je včeraj povsem nepričakovano vrnil iz Topole v Beograd. Kraljica z obema princem ostane še nekaj časa v Topoli. Opoldne se je vrnil iz Ljubljane tudi ministrski predsednik dr. Korošec. V Beograd je prispel tudi predsednik Narodne skupščine dr. Perić, ki je po doljšem bolehanju okreval. Včeraj in danes se je dr. Perić posvetoval z voditelji strank vladne večine glede sklicanja Narodne skupščine.

Dan sestanka Narodne skupščine se je definitivno določen. Na eni strani se zatrjuje, da se bo skupščina sestala še le 12. oktobra, ker parlamentarni odbori deloma radi malomarnosti poslancev vladne večine, deloma na radi številnih sporov niso pripravili še nobenega gradiva. Doslej je pripravljen samo zakon o ureditvi agrarnih odnosa, ki je izrekel Velji Vukčeviću radikalni poslanski klub na zadnji seji, zanesljiv znak, da se mora Vukčević umakniti s površja. Po informacijah omenjenega lista je sklenjena stvar, da se bo Vukčevićev umik izvršil v etapah. Vukčevićev politično justifikacijo pa nai bi maskiral istočasni umik Marka Trifkovića in Nikole Uzunovića, kar predstavlja obenem tudi koncesijo vukčevićevcem.

V političnih krogih tudi živalno razpravljajo o dalmatinskem agrarnem vprašanju, ki je izjavilo v vladnih krogih hude konflikte in je doseglo z znadnim sklepom radikalnega klubskoga odbora, ki pomeni ponovno odgoditev ureditev tega problema svoj vrhunc Minister javnih del dr. Grga Angelinović je ponovno naglasil, da takoi poda ostavko, če vlada ne ureča tega vprašanja v smislu demokratskih zahtev.

Z zanimanjem zasledujemo v političnih krogih tudi razvoj dogodka v radikalni stranki. Zanjivje se, da je izdelal Aca Stanojević načrt, ki ga bo skušal uresničiti ne glede na dogodek v vladu odnosno v Beogradu in ki najteže poškodbe. Legat je izjavil,

dovede do končnega sporazuma s KDK. V okolici Stanojevića in pa v radikalnem glavnjačem zadržujejo, da se bo na vsak način našla osnova, ki bo dovedla do tako potrebnega in zaželenjene sporazuma. Glavna linija sporazuma mora biti popolna enakopravnost vseh državljanov, kar je obenem glavna zahteva KDK. V tej smerni se giblje, kakor naglašajo v teh krogih, tudi osebna iniciativa krone. V zvezo s tem spravlja tudi razne avdijence zadnjih dni, zlasti pa ponovne avdijence Ace Stanojevića pred in po seji radikalnega širšega glavnega odbora.

Usodo Velje Vukčevića smatrajo v vseh krogih za zapečeteno. »Politika« izve iz poučenih krogov, da je zaupnica, ki jo je izrekel Velji Vukčeviću radikalni poslanski klub na zadnji seji, zanesljiv znak, da se mora Vukčević umakniti s površja. Po informacijah omenjenega lista je sklenjena stvar, da se bo Vukčevićev umik izvršil v etapah. Vukčevićev politično justifikacijo pa nai bi maskiral istočasni umik Marka Trifkovića in Nikole Uzunovića, kar predstavlja obenem tudi koncesijo vukčevićevcem.

Kritičen položaj v Rumuniji

— Bukarešta, 2. oktobra. Odbor nacij zaranistične stranke je včeraj po štirinatem posvetovanju izdal proglašenje, ki pravi med drugim, da je politični položaj zelo kritičen. Da se izboljša politični položaj bi bilo edino sredstvo, ako pade vlada Sklenilo se, da se bodo v svrbo borbe proti vladiliberalcem med drugim privedli shodi po deželi ter v vseh provincialnih mestih, nakar se bo vršilo veliko zborovanje v Bukarešti. Dan zborovanja v Bukarešti še ni določen. Prvi shod v provinci se bo vršil 7. oktobra.

Zapostavljanje srednjega šolstva v Sloveniji

Popolna brezbržnost prosvetne uprave za srednje šole v Sloveniji. — Razvrstitev učnega osobja še vedno ni.

Beograjsko »Vreme« je prineslo bržkone iz prosvetnega ministrstva vest, ki pravi, da letos ne bo mogoče v vsej Hrvatski, Slavoniji, Medimurju in Dalmaciji imenovati nobenega novega učitelja, ker so popolnoma izčrpani krediti za nastavljanje novih osnovnošolskih učiteljev. Kljub trditvi, da krediti izčrpani, pa je bilo vseeno istočasno imenovanih ogromno število učiteljev v Srbiji in Vojvodini, kar dokazuje, da je prosvetno ministrstvo uvedlo namenoma nekak finančni bojkot hrvaških krajev. Morda igra pri tem odločilno vlogo tudi dezorganizacija, ki ima družine, šoloobvezne otroke. Ministrstvo bi lahko poskrbelo za premestitev najkasneje koncem julija ali pa v prvi polovici avgusta. Vsekakor je gotovo, da bi se morale izvršiti med šolskimi počitnicami.

O škodljivem vplivu zanemarjanja naše

šolske knjige naj bi se tekom šolskega leta na posameznih zavodih uporabljale. In ako pride sedaj do premeščenja učiteljskega osobja po novi razvrstivi, je treba pomisliti, da pomenjajo tako premeščenja srednješolskega leta silem udarec zlasti za tiste profesorje, ki imajo družine, šoloobvezne otroke. Ministrstvo bi lahko poskrbelo za premestitev najkasneje koncem julija ali pa v prvi polovici avgusta. Vsekakor je gotovo, da bi se morale izvršiti med šolskimi počitnicami.

Na tej dozorientaciji v prosvetnem ministru trpi tudi šolsko šolstvo v Sloveniji, zlasti pa naše srednje šole. Mi smo na to že pozorili, prav pa je, da to še enkrat počaramo. Ko je postal prosvetni minister dr. Milan Grol, smo prizakovali, da bo v šolsko upravo prišlo več reda. Na žalost pa je tretja dozorientacija, da se pod nobenim prosvetnim ministrom administracija ni tako odgovredila, kakor je ravno pod njim. Šolsko leto se je pričelo že s 1. septembrom, toda do danes še ni izvršena razvrstitev učnega osobja na srednjih šolah. O neki komisiji, ki je tega delo prevzela, se je pisalo že pred dvema mesecema in se je tudi ugotovilo, da je ta komisija svoje delo dovršila. Imenovanja je torej lahko že izvršila, če bi bilo kolikaj dobре volje. Nekateri beograjski listi so počitali o razvrstitev učnega osobja na srednjih šolah v srbskih krajih še pred 14 dnevimi, zato se pa, kakor da bi prosvetna uprava prečanske krajevarnost bojkotirala.

Še nobeno leto niso čakali na srednjih šolah na nova imenovanja tako dolgo, kakor letos pod vladlo dr. Korošca. Da na tak način ne more priti do rednega dela na naših šolah, je več kakor jasno. Na nekaterih zavodih primanjkuje učnih moči na drugih zoper pričakujejo premeščenje. Povsod vlad negotovost, ki ima v vzgoji mladine najpogodbnejše vplive. Ker so ponokd samo predvizičeni urniki, se učenci že prve tedne šolskega leta navadijo na nered, saj je znano, da baš v vzgoji zgledi najbolj vlečajo.

Tudi prošnje raznih ravnateljev za otvoritev sporednic, ki so bile odposlane že zadnjem septembrom, še danes niso rešene. Dolube glede učnih načrtov za posamezne razrede so bile objavljene še nedavno, kake tri tedne pozneje, ko se je šolsko leto že pričelo.

Prosvetno ministrstvo tudi do danes še ni rešilo predlogov učiteljskih zborov, ka-

Kmetsko-demokratska koalicija

priredi v nedeljo, dne 28. oktobra 1928 ob pol 3. uri popoldne

— v Celju —
v veliki dvorani Celjskega doma

MANIFESTACIJSKI ZBOR

Na zboru govorita voditelja Kmetsko-demokratske koalicije dr. VLADKO MAČEK in SVETOŽAR PRIBIĆEVIĆ in drugi poslanci KDK.

Somišljeniki, pridite v velikem številu manifestirati za močno državo enakopravnih Slovencev, Hrvatov in Srbov, za dobro in čisto upravo, odstranitev korupcije in političkega režima ter svobodne volitve!

Živila Kmetsko-demokratska koalicija!

Grandijozni orientalski velefilm

Bela hanuma

PRIDE! PRIDE! PRIDE!

Borzna poročila

L

Škandalozno postopanje z upokojenimi orožniki

Državni svet jim je že davno priznal draginjske doklade, pa jih še vedno niso dobili. — Dokumenti nesposobnosti klerikalnih matadorjev.

Vprašanje orožnikov, starij kakor nobenih upokojencev, spada med najbolj žalostna poglavja naše uradniške politike.

Stara Avstrija je ravnala v orožništvo, kakor znano, uprav z rokavicami. Zavedala se je težavne in odgovorne službe te svoje uslužbenke kategorije. Obenem pa mu je odrejala tudi delokrog, ki ni v nobenem razmerju z delokrogom, ki ga je imel in ga ima še vedno orožnik v Srbiji. Pri nas je bil orožnik eksekutivna oblast politične uprave z vsem širokim kulturnim delokrogom te uprave. V Srbiji je orožnik le žandar, brezobzirna pest policije, kojemu je v prvi vrsti ustrahovati, testi itd. Temu primerno se je v Srbiji postopalo tudi z orožništvom samim, zlasti v pogledu pokojniških pravic.

Po ujedinjenju so naši orožniki upokojenci radi popolne devalvacije denarja padli na strahovito nizek nivo in za njе pričenja v novi državi Kalvarija, ki je vobče ne more dovolj jasno opisati. Nekoč skoro učitelju izenačen orožnik je postal berač. Beda je tirkala tudi več samorov.

Edina sveta nadja je zasijala orožnikom 1. 1924, ko je izšla znana uredba o draginjskih dokladah upokojencem. S tem bi bili orožniki vsaj glede draginjskih doklad izenačeni z ostalimi upokojenci. Ministrstvo je že pozvalo vrhovno orožniško poslovstvo, naj izplača draginjske doklade po novi uredbi. Komanda je seve odgovorila, da nima kreditov in je zaprosila za nakazilo potrebnih zneskov.

S tem pa pričenja krijev pot orožnikov in njihovih draginjskih dokladov. V ministrstvu so nakrat izračunali, da bi bile prevelelike vsote in ker so si hoteli radikalni pandurji denar rezervirati za druge najnovejše (!) državne izdatke, so si izmisli, da orožniški upokojenci ne spadajo pod to uredbo o draginjskih dokladah in da imajo še nadalje prejemati draginjske doklade po zakonu o orožniškem penzijskem fondu iz L. 1922.

Orožniki so se to pot postavili v bran in zahtevali svoje pravice. Vložili so prizive na državni svet, ki je o zadevi razpravljal dokaj časa, a končno vendarlo storil televažen, pravno povsem umestni sklep, da pripadajo orožnikom draginjske doklade po uredbi iz oktobra 1924. Ministrstvo se še vedno ni hotelo udati in je kazalo rogove. Ker si drugače ni znalo pomagati, je lani s pomočjo predstavnikov SLS in z njihovim pristankom vstavilo v finančni zakon člen, s katerim se daje uredbi iz L. 1924 zakonsko tolmačenje in sicer v tem smislu, da uredba o draginjskih dokladih upokojencem ne velja za orožnike upokojence. Ta člen ima žal, po prevladujočem pojmovanju tako v državnem svetu kakor v finančnem ministrstvu tudi retroaktivno moč. Toda nikakor ne ena onih 107 tožb orožniških upokojencev iz Slovenije, ki so postale z rešitvami državnega sveta pred 31. aprilom 1927 pravomočne in izvršljive.

Z drugimi besedami, pred seboj imamo slučaj neposredne kraje, neposrednega retroaktivnega uničevanja v zakonih utemeljenih pravic. Nič ne rečemo: Mogoče so izprenembe zakonov, predruženja uradniških prejemkov, ali retroaktivna uničevanja pravic in dohodkov so pa po soglasni jurisdikciji in zakonski praksi v kulturnem svetu docela izključena.

Predstavniki SLS so torej pristali in odobrili finančni zakon, ki jemlje orožnikom upokojencem draginjske doklade, uzakojene z uredbo iz oktobra 1924, kar je razsodil sam državni svet. Pa recite, da SLS ne dela v korist Slovenije... Na finančnem zakonu je podpisani dr. Gosar kot minister za socijalno politiko. Res, lep minister za socijalno politiko, ki je orožniškim upokojencem delil tako sijajne pravice.

Vse, pri državnem svetu dobljene pravde glede draginjskih dokladov, 107 po številu, so postale kot rečeno izvršne. Državni svet jih je postal v smislu zakona o državnem svetu finančni blagajni v direktno izvršitev. A ta ni imela kreditov za to izplačilo in je plačilne naloge državnega sveta odstopilo orožniški polkovni komandi v Ljubljani, le-ta pa generalni komandni. Tudi ta komandanata imela kreditov v to svrhu in je vse akte odstopila ministrstvu financ, kjer sedaj počivali v predali radikalnega načelnika. Državni svet je postal instanca, ki ne velja več za ministrstvo financ. Rešitve državnega sveta so tedaj nelizvršne, kar pomeni polom in faktično katastrofo prava v naši državi.

Tudi v tej zadevi se predstavniki SLS vobče niti zganili niso, čeprav so bili tako v finančnem odboru, kakor v Narodni skupščini opetovanjo poklicani na odgovor.

Ministri SLS so tudi odklanjali sprejem novega finančnega zakona, oziroma zakona, ki bi orožnikom vračal draginjske doklade v smislu uredbe iz oktobra 1924. A med tem so isti gospodje dovoljevali srilanskim krajem stotine milijonov, dajali srilanskim oficirjem pokojnine po novem zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice, poklanjali uradnikom notranjega ministrstva »reprezentativce« doklade po več tisoč dinarjev na mesec in glavo. Pripomembamo vsem orožnikom, da si prečitajo letoski finančni zakon čl. 385, kjer je zabeleženih 93 odločki ministrskoga sveta tekom prošloga proračunskega leta v skupnem znesku nad pol milijard Din. Za revne slovenske orožniške upokojence in za njihove draginjske doklade, ki jim jih je priznal sam državni svet, pa niso imeli tistih par stotisoč dinarjev na razpolago.

Končno so se za vprašanje orožniških pokojnin zavzeli uradniki vrhovne komande orožn. v Beogradu, ki se jim je gnusilo ravnanje režimov z orožniškimi rodbinami na staru leta, in so znakoma dosegli od-

dr. Spahe, da je sprejel v finančni zakon za l. 1928-29 čl. 176, ki nalaga ministrskemu svetu, da na predlog (!) ministra notranjih del s finančnim odborom Narodne skupščine ne izprenembe dosedanje odredbe zakona o orožniških in zakona o orožniškem pokojniškem fondu in sicer v teh-le skromnih mejah:

1. da prejemki orožnikov, kaplarjev in podčastnikov, ne smejo prekoraci v proračunu za te izdarse odobrelnih kreditov,
2. da se odrede o pokojnini morajo spremeniti in dopolniti tako, da se spravijo v sklad s pokojniškimi prejemki ostalih državnih uradnikov. Toda s tem se ne sme zvišati (!) dotacija fondu, ki jo sedaj daje država po proračunu,
3. da se izprenembe glede višine pokojnine ne smej nanašati na orožnike in orožniške rodbine, ki jim je bila pokojnina dolžana preden stopi ta zakon v veljavno, razen draginjskih dokladov, ki se jim priznajo po poolastični s tem zakonom.

Vrhovna komanda orožništva je že v aprilu sestavila to uredbo, ki bi prinesla tako aktivnim orožnikom, kakor dosedanjim upokojencem delno olajšavo. Aktivnim zato, ker se nihče ne upa v pokoj radi nesigurnosti pokojnine. Aktivni orožnik pada pri prehodu v pokoj, tudi pri polnit letih za več kot tisoč dinarjev mesečno nazaj! A kaj menite: sedaj smo že koncem septembra in še vedno dični slovenski premier in na večji Slovenec kot notranji minister ni smatral za svojo dolžnost, da predloži finančnemu odboru uredbo, ki mu jo skoro vsak dan urgira vrhovna komanda orožništva v nemalo in prvenstveno korist slovenskih aktivnih in upokojenih orožnikov in njihovih rodbin. G. Korošec se ne zgane. Pač pa je pred meseci velikodusno poklonil svojim uradnikom »razprenetane« doklade in starim srbskим in črnomorskim oficirjem-upokojencem vrgel za namek 8 milijonov Din!

SLS noče in noče. Ljubša ji je hlapčevska in lakaška vloga, da more v Sloveniji uganjati orgije personalnega partizanstva. Orožniki lahko na svojem primeru vidijo, kako morajo faktično račun od tega partizanstva plačevati uradniki in upokojenci vseh slojev, vseh kategorij, vseh strank. SLS popušča radikalnim politikom v finančnih vprašanjih, da ima proste roke v Sloveniji. Koliko gorja in solz tiči za vsekim imenovanjem in napredovanjem kleinkalnega »Štreberja«! To vidimo na vprašanju orožnikov upokojencev, kakor tudi na vseh drugih poljih, kjer bi moral SLS iz Beograda nositi domov denar in nove pridobivite in pravice. Ona se vrača z novimi davčnina in s prosto roko za svoje partizane...

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Tramvajska zveza Ljubljane z Vičem

Družba malocestnih železnic, ki je prevezla v upravo ljubljansko cestno električno železnico, se je končno, kakor znano, odločila za razširitev cestnoelektričnega omrežja, ki naj bi vezalo važne okoliške kraje s središčem mesta. Družba je izdelala načrt novih tramvajskih prog ter zaprosila vlado za tozadnevo gradbeno dovoljenje. Kakor smo informirani, so že tudi oddana vsa gradbena dela in se bo začetkom marca prihodnjega leta pričelo z graditvijo novih tramvajskih zvez. Gradbena dela bi bila končana približno v treh mesecih.

V prvi vrsti gre za zvezo Ljubljane z Vičem. Mnogo zagovornikov brani načrt, da bi tramvaj na Vič vozil od glavne pošte po Selenburgovi ulici skozi Gradišče, mimo dramskega gledališča na Rimsko cesto in od tam dalje na Glince in Vič. Ta zveza bi bila po mnem projektantov najprikladnejša, ker bi dotok prebivalstva z Viča dovojala naravnost v središče, dočim so baš druge nasvetovane proge po Bleiweisovi cesti za tramvajski promet nekoliko od rok. Proti načrtu skozi Selenburgovo ulico in Gradišče pa je zadnji čas nastal močan odpor, osobito v interesiranih trgovskih krogih in med hišnimi posestniki obeh omenjenih ulic.

Snoči se je vršil v tem pogledu zanimiv sestanek interesiranih v Kazini. Na sestaniku so trgovci in hišni posestniki obeh omenjenih ulic podrobno razmotrili vse posledice, ki bi nastale z izpeljavo tramvajskih prog skozi Selenburgovo ulico in Gradišče v javnem prometu. G. ravnatelj Kastelic, ki je otvoril sestanek, je v svojem poročilu navajal zlasti težke in občutne posledice na škodo splošnemu javnemu prometu. Prečital je tudi kratko spomenico predstojnišča uršulinskega samostana, ki

se izreka proti izpeljavi tramvaja po Selenburgovi ulici, ker bi držanje tramvajskih voz zelo motilo šolski pouk v učilnicah, ki se nahajajo v poslopju tik Selenburgove ulice in bi hkrati tramvaj ogrožal šolsko mladino.

V debati so vsi interesirani trgovci in hišni posestniki naglašali, da sta Selenburgova ulica in posebno Gradišče preozka za tramvajski promet. Mnogi so tudi opozarjali na skoraj neizogibne nesreče, ki se lahko pripiše v Gradišču radi avtobusnega prometa. Avtobus s svojo obsežnostjo zgraditi vse Gradišče in potrebitna je velika

previdnost vognikov, da ne pride do kakega večjega karambola. Kakor očividci trdijo, so se že dogodili manjši karamboli. Splošno so odobravali nasvet g. Pavlin, da bi se naj avtobusni promet usmeril od glavne pošte po Selenburgovi ulici, Konjarskem trgu in po Vegovi ulici mimo reake na Rimsko csto.

Končno je bilo na sestanku sklenjeno, da predloži posebna deputacija interesiranih hišnih posestnikov in trgovcev g. Županu daljšo spomenico, ki naj bi se odločno izrekla proti načrtu izpeljave tramvaja od glavne pošte na Vič po Selenburgovi ulici.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Lažni grof Luxemburg. — Gostilničar Zebić ni bil zastrupljen. — Psiček z dvema nogama. — Žrtev igralske strasti.

V Delnicah je policija arretirala nekega lažnega grofa in ga poslala v Zagreb. Lažni grof je po večjih mestih kar na debelo kradel in sleparil. In ko so ga povsod že dobro poznali in iskali s tiralcami, se je zatekel v našo državo, misleč, da bo tu zanj najpripravljeni teren. Mednarodni pustolovec je spoznal torej našo policijo v Delnicah, kjer je izstopil in jo mahnil v vas. V vasi Lokve ga je srečala orožniška patrola in zahtevala, da se legitimira. Pri sebi ni imel nobenega dokumenta. Zdel se je orožnikom zelo sumljiv. Zato so ga odvedli na sresko poglavarsko v Delnicah, kjer so ga tudi zaslili. Kako se piše? ga je vprašal dežurni uradnik, Franjo Berger, je odgovril tat. Od kod si? Iz Meseburga v Nemčiji. Kdaj si prisel v našo državo? Pred 10 dnevih sem prišel iz Rakca. Hotel sem na Reko in otdot v Trst. Kje imaš legitimacije? V vlaku so mi ukrali vse dokumente, ko sem spal. Tatyino sem opazil na postaji Skraj. Naprej se nisem upal brez dokumentov, zato sem izstopil na postaji, da bi prijavil tativno orožnikom. Orožniki so me našli in me odveli sem. Prosim vas, da me izročite nemškemu konzulatu v Zagrebu. Sresko poglavarsko je res poslalo Bergerja v Zagreb v spremstvu dveh orožnikov. Nemški konzulat mu ni dal potnega lista, ker sumljivi klativitev ni mogel dokazati, da je res nemški podanik. Zlagal se je tudi, da je dobil potne dokumente od nekega nemškega konzulata v Italiji. Ta konzulat je na vprašanje zanikal, da je izdal Bergerju potni list. To je sum še povečalo in zarezalo kačo. Kaj je to? ga je vprašal dežurni uradnik, Franjo Berger, je odgovril tat. Od kod si? Iz Meseburga v Nemčiji. Kdaj si prisel v našo državo? Pred 10 dnevih sem prišel iz Rakca. Hotel sem na Reko in otdot v Trst. Kje imaš legitimacije? V vlaku so mi ukrali vse dokumente, ko sem spal. Tatyino sem opazil na postaji Skraj. Naprej se nisem upal brez dokumentov, zato sem izstopil na postaji, da bi prijavil tativno orožnikom. Orožniki so me našli in me odveli sem. Prosim vas, da me izročite nemškemu konzulatu v Zagrebu. Sresko poglavarsko je res poslalo Bergerja v Zagreb v spremstvu dveh orožnikov. Nemški konzulat mu ni dal potnega lista, ker sumljivi klativitev ni mogel dokazati, da je res nemški podanik. Zlagal se je tudi, da je dobil potne dokumente od nekega nemškega konzulata v Italiji. Ta konzulat je na vprašanje zanikal, da je izdal Bergerju potni list. To je sum še povečalo in zarezalo kačo. Kaj je to? ga je vprašal dežurni uradnik, Franjo Berger, je odgovril tat. Od kod si? Iz Meseburga v Nemčiji. Kdaj si prisel v našo državo? Pred 10 dnevih sem prišel iz Rakca. Hotel sem na Reko in otdot v Trst. Kje imaš legitimacije? V vlaku so mi ukrali vse dokumente, ko sem spal. Tatyino sem opazil na postaji Skraj. Naprej se nisem upal brez dokumentov, zato sem izstopil na postaji, da bi prijavil tativno orožnikom. Orožniki so me našli in me odveli sem. Prosim vas, da me izročite nemškemu konzulatu v Zagrebu. Sresko poglavarsko je res poslalo Bergerja v Zagreb v spremstvu dveh orožnikov. Nemški konzulat mu ni dal potnega lista, ker sumljivi klativitev ni mogel dokazati, da je res nemški podanik. Zlagal se je tudi, da je dobil potne dokumente od nekega nemškega konzulata v Italiji. Ta konzulat je na vprašanje zanikal, da je izdal Bergerju potni list. To je sum še povečalo in zarezalo kačo. Kaj je to? ga je vprašal dežurni uradnik, Franjo Berger, je odgovril tat. Od kod si? Iz Meseburga v Nemčiji. Kdaj si prisel v našo državo? Pred 10 dnevih sem prišel iz Rakca. Hotel sem na Reko in otdot v Trst. Kje imaš legitimacije? V vlaku so mi ukrali vse dokumente, ko sem spal. Tatyino sem opazil na postaji Skraj. Naprej se nisem upal brez dokumentov, zato sem izstopil na postaji, da bi prijavil tativno orožnikom. Orožniki so me našli in me odveli sem. Prosim vas, da me izročite nemškemu konzulatu v Zagrebu. Sresko poglavarsko je res poslalo Bergerja v Zagreb v spremstvu dveh orožnikov. Nemški konzulat mu ni dal potnega lista, ker sumljivi klativitev ni mogel dokazati, da je res nemški podanik. Zlagal se je tudi, da je dobil potne dokumente od nekega nemškega konzulata v Italiji. Ta konzulat je na vprašanje zanikal, da je izdal Bergerju potni list. To je sum še povečalo in zarezalo kačo. Kaj je to? ga je vprašal dežurni uradnik, Franjo Berger, je odgovril tat. Od kod si? Iz Meseburga v Nemčiji. Kdaj si prisel v našo državo? Pred 10 dnevih sem prišel iz Rakca. Hotel sem na Reko in otdot v Trst. Kje imaš legitimacije? V vlaku so mi ukrali vse dokumente, ko sem spal. Tatyino sem opazil na postaji Skraj. Naprej se nisem upal brez dokumentov, zato sem izstopil na postaji, da bi prijavil tativno orožnikom. Orožniki so me našli in me odveli sem. Prosim vas, da me izročite nemškemu konzulatu v Zagrebu. Sresko poglavarsko je res poslalo Bergerja v Zagreb v spremstvu dveh orožnikov. Nemški konzulat mu ni dal potnega lista, ker sumljivi klativitev ni mogel dokazati, da je res nemški podanik. Zlagal se je tudi, da je dobil potne dokumente od nekega nemškega konzulata v Italiji. Ta konzulat je na vprašanje zanikal, da je izdal Bergerju potni list. To je sum še povečalo in zarezalo kačo. Kaj je to? ga je vprašal dežurni uradnik, Franjo Berger, je odgovril tat. Od kod si? Iz Meseburga v Nemčiji. Kdaj si prisel v našo državo? Pred 10 dnevih sem prišel iz Rakca. Hotel sem na Reko in otdot v Trst. Kje imaš legitimacije? V vlaku so mi ukrali vse dokumente, ko sem spal. Tatyino sem opazil na postaji Skraj. Naprej se nisem upal brez dokumentov, zato sem izstopil na postaji, da bi prijavil tativno orožnikom. Orožniki so me našli in me odveli sem. Prosim vas, da me izročite nemškemu konzulatu v Zagrebu. Sresko poglavarsko je res poslalo Bergerja v Zagreb v spremstvu dveh orožnikov. Nemški konzulat mu ni dal potnega lista, ker sumljivi klativitev ni mogel dokazati, da je res nemški podanik. Zlagal se je tudi, da je dobil potne dokumente od nekega nemškega konzulata v Italiji. Ta konzulat je na vprašanje zanikal, da je izdal Bergerju potni list. To je sum še povečalo in zarezalo ka

Dnevne vesti.

Veliki župan na dopustu. Iz pisarne velikega župana nam sporočajo, da je veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Vidopivec nastopil svoj delni dopust in zato odpadejo do nadaljnega sprejemi pri njem.

Dan českoslovaške - jugoslovenske vzajemnosti. Prosvetni minister je odredil, da se mora 28. oktobra po vseh naših srednjih in strokovnih šolah proslaviti dan českoslovaške - jugoslovenske vzajemnosti. To je dan ustanovitve neodvisne českoslovaške države, dan, ko bo bratski českoslovaški narod svečano proslavil 10letnico osvobojenja in ujedinjenja. V vseh naših šolah se bodo vršila predavanja o pomenu tega dne in o važnih dogodkih v zgodovini česko-slovaškega naroda. Českoslovaška pa proslavi na enak način 1. decembra 10letnico našega osvobojenja in ujedinjenja.

Zveza slovanskih mest. Na III. tehnično - gospodarski kongres českoslovaške samouprave je povabilo mesto Praga zastopnike vseh slovanskih mest. Praski župan dr. Baxa je povabil v soboto dopoldne zastopnike slovanskih mest k posvetovanju na starostenstveni magistrat. Posvetovanje so se udeležili varšavski župan inž. Słominski, župan mesta Sofije general Vladimir Vazov in župan mesta Ljubljana, dr. Dinko Puc. Vsi udeleženci posvetovanja so se soglasno izrekli za ustanovitev Zveze slovanskih mest in za nadaljnje sodelovanje na gospodarskem polju. Sklenjeno je bilo, da se bo prihodnja konferenca vršila spomladan leta 929. v Poznanju, sledče posvetovanje pa v Varšavji, kjer se bo razpravljalo o statutu Zveze slovanskih mest.

Obveznice državnih posojil: Izguba, uničenje ali tativna istih. Vsem sreskim poglavjem, sreski izpostavlji v Škofiji Luki in mestnemu magistratu v Ljubljani. Finančno ministrstvo je izdalo 15. junija 1928 sledči razpis: »Pogosto javljajo generalni direktorji državnih poslov privatne osebe in državne ustanove, da so izgubile, uničile ali da so jim bile ukradene obveznice loterijske 2% državne rente za vojno skodo ali druge obveznice naših državnih posojil in zahtevajo, da se za te obveznice nikomur ne plača, a njim da se izdajo duplikati obveznic. Radi tega pojasnjujemo, da so te obveznice listine na prinosilcu in kot take se po § 204 civilno-sodnega postopka ter v smislu tolmčenja in razlage obče seje kasacijskega sodišča je imetnik take obveznice, ako jo izgubi, uniči ali mu jo kdo ukrade, v istem položaju, kakor če izgubi, uniči ali mu kdo ukrade bankovec (novčanico). On ne more prepovedati, da se prinosilcu obveznice ista izplača, niti ne more zahtevati duplikata. Po členu 19. pravilnika za izvrševanje zakona o uničevanju državnih posojil samo v slučaju, kadar so iste raztrgane, načlane ali na tak drug način postale neuporabne za nadaljnji promet in to samo pod pogojom, ako se iz ostanaka obveznice more razvideti, kateremu posojilu obveznica pripada in ugotoviti njeni serijo in številko.« Veliki župan ljubljanske oblasti naroča vsem omenjenim organom, da o gorjenju razpisu obveste vse občine svojega področja s pripombo, da naj ga ljudstvu razglasite na krajevni običajni način.«

Konferenca privavnih nameščencev Hrvatske, Slavonije in Medjimurja. V nedelje se je vršila v Vinkovcih v mestni posvetovalnici oblastna konferenca Zveze privavnih nameščencev zagreškega oblastnega podsaveta, ki obsegata Hrvatsko, Slavonijo in Medjimurje. Razpravljalo se je med drugim o regulirjanju delavnega časa v trgovskih podjetjih glede na odredbo o odpiranju in zapiranju obratovalnic, dalje o zakonski zaščiti znanstvenikov, o njihovi strokovni in splošni izobrazbi, organizaciji itd. Izvoljena je bila nova uprava. Sedež podsveta ostane v Zagrebu.

Uprava ljubljanskega podobdora Udrženja rezervnih oficirjev. Na sobotnem izrednem občnem zboru ljubljanskega podobdora ponovno izvoljena uprava je sestavljena tako: Upravni odbor: Inž. Ladislav J. Bevc, dr. Janko I. Žirovar, Milan A. Sterlekar, dr. Leopold A. Vičar, Mihail M. Majcen, Aleksander M. Kuharič, France F. Ahčin, Etibin R. Bežek, Vladimir E. Janušić, Janko I. Jarec, dr. Željko M. Jeglič, Vekoslav F. Mlekuž, inž. Ciril G. Pirč, Rudolf I. Pleskovič, Jernej A. Vengust, Josip A. Župančič. Namestniki: Dr. Julij J. Felucher, Matko M. Janežič, inž. Ciril F. Juvan, dr. Ivan L. Pintar, Adolf A. Sadar. Nadzorni odbor: Članji: Riko A. Jug, Matko I. Brnčič, Makso I. Detinček, inž. Leo J. Menninger, Avgust J. Pertot, dr. Rudolf V. Šajović. Namestniki: Dr. Rudolf F. Kropivnik, dr. Stanko I. Novak in Veljko J. Orača.

Kako skrbti prosvetno ministru za svoje uradnike. Delegacija finančnega ministra v Zagrebu nima do prosvetnega ministra nakazane kredita za plače državnih uradnikov, ki spadajo pod to ministru. Tako se je zgodilo, da so bile vse ustanove prosvetnega ministra, ker so jim odgovorili, da bo ministru »najbrži nakazalo kredit, da pa zaenkrat še ni denarja«. Vsi uradniki iz področja prosvetnega ministra so torej ostali brez plače za oktober. Kdor pozna življeno državnih uradnikov, si lahko misli, kaj to pomeni.

Zagrebški velesejem za Novinarski dom. Da se vsaj deloma oddolži novinarjem za njihovo požrtvovano delo, je upravni odbor zagrebškega velesejma »soglasno sklenil prispetati za Novinarski dom v Zagreb 10.000 Din. To je pa reček priner, da znajo ljudje ceniti novinarsko delo.«

Vidovičeva predavanja. V času, ko so potisnjeni kulturni problemi v ozadje in ko se ljudje pehajo samo za gmotne koristi, je prosvetno delo med ljudstvom navadno brez vidnega uspeha. Toda znani Vidovičev

etično - prosvetni pokret je dosegel med našim ljudstvom klub temu velik uspeh in v novejšem času je pokrenil akcijo, da se bodo vršila po vseh večjih krajih države javna predavanja v svrhu kulturnega in duhovnega preporoda našega ljudstva. 4. novembra bo imel Vidovičev pokret predavanja o tem: »Na razpotoku stoljetje, katerih se bo udeležilo najmanj 100.000 poslušalcev. Prijatelji pokreta bodo omenjenega dne »časno predaval po mestih in vaseh naše države. Nedavno le vodja pokreta Vidovičev pokret deluje tudi v drugih smereh za duhovni preporod našega ljudstva.

Smrtna kosa. Včeraj je preminul v Ljubljani posestnik g. Ivan Strožnik. Pokojni je bil vzor simpatičnega, agilnega in značajnega moža. V Ljubljani je imel mnogo iskrenih prijateljev, ki ga bodo poleg težko prizadete rodbine težko pošrečili. Pogreb bo jutri ob pol 5. popoldne s Stranskim poti št. 15. — Včeraj je umrla po dolgi mučni bolezni soproga znanega ljubljanskega mizarskega mojstra ga. Marija Zornan, roj. Schlatker. Pokojna je bila kot značajna žena in skrbna mati splošno priljubljena. Pogreb bo jutri ob pol 4. popoldne in Sv. Florijana ulice št. 23. — Včeraj je umrla v Ljubljani zasebnica ga. Ivana Škulj, roj. Ogorec. Ugledena rodbina je izgubila z njo zanesljivo oporo, ki jo bo težko pošrečila. Pogreb bo jutri ob petih popoldne s Poljanske ceste št. 12. Blag Jim spomin! Žalujočim rodbinam naše iskre so žalje!

Velesejem v Bruslju se vrši od 10. do 24. aprila 1929. Interesenti bodo mogli dobiti vse tozadne informacije tudi pri belgijskem konzulatu v Ljubljani.

Vreme. Takih velikih vremenskih perturbacij, kakor zadnje dni, že dolgo nismo imeli. Včeraj je znašala temperatura v Ljubljani že zjutraj 17 stopinj, opoldne pa 22,2, a danes zjutraj smo imeli 3 stopinje. Barometer je kazal včeraj zjutraj 755, danes zjutraj pa 768 mm. Danes zjutraj smo imeli prvo slano, dasi je bilo nekoliko meleno. Megla se je na držala previsoko in zato je padla slana. Vse kaže, da bo vreme zdaj lepo, seveda če ne nastanejo večje vremenske perturbacije. Včeraj je bilo po vseh krajih naše džave oblačno. V Skoplju so imeli 24, v Mariboru 23, v Splitu 22, v Beogradu 20,9, v Zagrebu 20 stopinj. Največ dežja so imeli v Beogradu. Močno je deževalo tudi v Ljubljani in Mariboru.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca septembra 1928 sledče prispevke: I. Podružnici: Vransko 1000 Din; St. Vid - Grobelno 385 Din; Velike Lašče 105 Din; Črnomelj, ž. 570 Din; Novo mesto, m. 501,50 Din; Novo mesto, ž. 1567 Din; Konjice 500 Din; Radec pri Zidanem mostu 1500 Din; Dol pri Hrastniku 102 Din; Šiška - Ljubljana, ž. 1249,0 Din; Železniki 335 Din; Trbovlje, ž. 270 Din; skupaj 8084,55 Din. — II. Nabiralniki: gostilna pri Košaku, Ljubljana, 770 Din; m. podružnica Šiška iz nabiralnika Seidl 103,50 Din; razni nabiralniki v Ljubljani 64,55 Din; skupaj 938,05 Din. — III. Obrambni sklad: Jos. Potočnik, Ljubljana, 100 Din. — IV. Raznopriskrbi: volilo po dr. R. Bergmanu iz Žalcia 250 Din; Fr. Zupančič, Rakovnik, 20 Din; T. Piski, St. Pavel pri Preboldu, 100 Din; prva slov. zidarška zadruga, Ljubljana, 50 Din; I. Rozman, Ljubljana, 100 Din; J. Putrič, Ljubljana, 20 Din; Iv. Vrhovnik, Ljubljana, 100 Din; dr. Fr. Vidopivec in soproga, Ljubljana, 200 Din; neimenovana 200 Din; neimenovana 50 Din; tvrdka Fr. Kollmann, Ljubljana, prispevki od valčkov za svetlike 2000 Din; Ljubljancan 20 dolarijev (123 Din); skupaj 4213 Din. Vsota vseh prispevkov 12.335,60 Din.

Ne zamudite značnega popusta na vse občinle, pri JOS. ROJINA LJUBLJANA

Iz Ljubljane

—lj Tadija Sondermajer v Ljubljani. Prvak med našimi letalci Tadija Sondermajer je prispel v Ljubljano, da se udeleži danes popoldne anekte, na kateri se bo razpravljalo o zgraditvi aerodroma v bližini Ljubljane. Ob pol 9. zvečer bo predaval Tadija Sondermajer v veliki dvorani Kazine o svojem poletu v Indijo. Predavanje bodo spremljale sklopitne slike in film. Opaziram občinstvo na to zanimivo predavanje, ki bo pokazalo, da se tudi naše letalstvo uspešno razvija.

—lj Instalacijske naprave v operi. Instalacijske naprave v ljubljanski operi ter napravljajo nove elektrike so v glavnem že končana in kakor čujemo, bo prihodnji teden operno gledališče najbrž že uporabno. Vsa instalacijska dela izvršuje tvrdka Siemens-Schuckert.

—lj Restavracije in renoviranja. V Belovrhovih ulicah so pričeli včeraj z restavracijo poslopišča nasproti palace zbornice TOI, v Knežji ulici pa restavracijo in belijo poslopije banke »Slavija«.

—lj Vrh kostanja se je odlomil. Včeraj popoldne je vihar tik pred velesejškim prostorom odlomil vrh starega, napol trhlega kostanja, ki je že velikim truščem trešči na tla. Le srečnemu naključju se je zahvaliti, da ni bilo takrat nikogar v bližini, sicer bi bila nesreča neizogibna.

—lj Steber, ki niso na mestu. Kakor smo že poročali, so na Kongresnem trgu ob robu porfirane asfalta postavili kamenite steber. Okrogli steber napravijo prav lep vltis in so Zvezdi nedvomno v okras. Niso pa Kongresnemu trgu v okras, pač pa v napoto steber, ki so postavljeni sredi trga. Tako stoji dva stebera na zgornjem koncu skoraj v sredini in sta v napoto vozovom in avtomobilom. V napoto je tudi steber,

ki stoji nasproti trgovine Götzl. Če stoji tam samo radi simetrije ali olepšave, je res nepotreben. Isto je s steberi za spomenikom sv. Trojice. Tudi tam so steberi, ki so zgodji v olepšavo, nepotreblj.

—lj Nova električna ura. Na križišču Rimske, Tržaške in Bleiweisove ceste so postavili nova električno uro. Ura bo sicer svojemu namanu služila, mnenja pa smo, da je sredi trga neprikladna. V drugih mestih radi naraščajočega prometa podirajo in premičajo spomenike in naprave, ki so prometu v napotje, pri nas pa je baš obratno.

—lj Pri javni borzi deli v Ljubljani je v času od 23. do 29. septembra 1928 izkalo delo 630 moških in 221 žensk, skupaj 851 brezposelnih. Prostih mest je bilo 61 moških in 11 ženskih, skupaj 72. Posredovanje se je izvršilo 56 moških in 11 ženskih, skupaj 67. Odpotovalo je 101 moških in 5 žensk, skupaj 106; odpadio pa je 4 ženske. — Delo ISČ: m o š k i: 2 manipulanta za lesno stroko, 2 ekonomi, 2 rudarji, 2 vrtnarji, 2 steklarji, 1 kamnosek, 3 zlatarji, 9 kovačev, 18 stavbnih ključavnarjev, 7 kleparjev, 4 železolivarji, 5 železotrujarjev, 22 strojnih ključavnarjev, 7 elektromontjerjev, 1 puškar, 1 urar, 18 mizarjev, 5 kolarjev, 3 sordarji, 5 žagarjev, 1 graver, vulkanizer, 2 usnjarji, 4 sedlarji - jermenarji, 3 tapetniki, 18 krojačev, 12 čevljarjev, 3 slamnikarji, 2 knjigoveze, 2 milnarija, 2 mesarji, 18 pekovi, 6 natakarjev, 1 inženjer kemije, 1 stavni tehnik, 5 zidarjev, 5 dimnikarjev, 5 tesarjev, 17 strojnikov, kurjačev, ſeferjev, 14 pisarniških slug, 29 trgovskih pomočnikov, 5 knjigovodji, 2 trgovska potnika, 30 zasebnih uradnikov, 1 goðbenik, 1 bolniški strežnik, 1 geometri, 1 časnikar, 1 kinooperater, 14 hlapcev, 61 pomočnih delavcev, 37 drinjarjev in 5 vajencov. — Ž e n s k e: 8 pisarniških moči, 1 knjigovodkinja, 2 kontroričarji, 5 prodajalk, 1 restavracijska blagajničarka, 3 natakarice, 10 Šivil, 1 Šivilja za perilo, 16 Šivil za slamnikarje, 2 prešivalki, 1 črkoslikarica, 1 pletička, 6 tkalk, 44 tovarniških delavk, 28 dinaric, 52 kuhanar, služkinji, poštnečni in 6 vajenek. — Delo je na razpolago: moški: 1 inž. kemije, večšaku usnjarske stroke, 1 strojnik, 1 ključavnarjev za avtognično varenje, 1 vodoinstalaterji, 2 kleparjev, 1 sodarji, 24 čevljarjev, 1 sedlarji, 1 mlademu mesarju, 1 mlademu kamnoseku, 15 zidarjem, 10 tesarjem, 30 navadnim delavcem, 10 sobarjem, 1 pomočnemu pažniku za jetniščico, 8 vajencem; žensk: 1 vzgojiteljica za francoski in angleški jezik, 10 pletičkam, 1 kmečki dekli, 2 modistinjam - vajenkama.

—lj Razstava sadja na ljubljanskem velesejmu se vrši od 7. do 14. oktobra. Razstavljen bo prvočasno izbrano zimsko sadje, predvsem jabolka. Jabolka so za nas najvažnejša in tudi najbolj trpežna za shranjevanje preko zimo. Težko je družini, kjer preko zime ni doma dovolj sadja, bodisi v tej ali oni obliki. Veselje je pa tam, zlasti za otroke, kjer je sadje pravilno shranjeno za zimo. Izredno praktični za shranjevanje sadja preko zime so takozvani ameriški zalogi, ki tehtajo 20 do 25 kg sadja, zlasti če je sadje v njih zavito v svilen papir. Ti zalogi so bili razstavljeni laško in letosno leto na kmetijski razstavi. Ljudje so se jih radi posluševali. Na predstojecih razstavah sadja na ljubljanskem velesejmu bodo jabolka občinstvu na razpolago v takih zalogah in se našim gospodinjam nuditi najugodenjsa prilika, da se začnejo razložiti za zimo.

—lj Otvoritev predavanj Vidovičevega kluba v Ljubljani se bo vršila v sredo dne 3. t. m. ob 7. uri zvečer v šoli na Ledini. Vabilo je vsi prigrasjeni članji, da se otvoritev sigurno udeleže. Sprejemajo se tudi novi člani.

—lj Zavetnik prehoda v Lattermannovem drevoredu. Zaradi razstave »TISK«, ki se vrši od 7. do 21. oktobra t. l. bo prehod iz Tivolina v Šiško po Lattermannovem drevoredu zaprt v času od 4. do 24. oktobra, kar naj občinstvo blagovoli v zetni znanje.

—lj Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani prosi p. n. abonentje, da blagovljivo poravnati zapadli obrok svojega abonma najkasneje do 12. t. m.

—lj Vpisovanje v plesno šolo »Atena« se vrši dne 2. in 3. oktobra t. l. v beli dvorani hotela Union od 18. do 19.15 ure.

—lj Otvoritev plesna vaja krožka Tabor se vrši v nedeljo 7. oktobra ob 20. uri v večini dvorani Sokolskega doma na Taboru. Sodeluje Sokolov prvovrstni jazz.

—lj Gledališki tečaj Zveze kulturnih društev. Drevi ob pol 20.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

VIII.
Zapestnica.

Taddeo je bil bled, razburjen. Mnoga je ga bila pravkar ločila od starca in njegove hčerke. Vrgel se je k nogam doza, ki ga je dvignil.

Kaj bi rad omene, Taddeo? Govoril Če si hočeš izprositi kako milost, ti ustrežem.

Da, knez, — je odgovoril mladič razburjen. — Odpluti hočem z bodojem.

Zares, Taddeo? Mat si pozabil, da si danes zaročen?

Nič ne de, Visokost, zaročenka me počaka.

Pri teh besedah so kiparjeve ustnice zadrhtele in zelo se je, da se polašča mladeniča silno ogorčenje. V njegovi duši je divjal hud boj.

Toda to je blaznost, — je nadaljeval Alessandro. — Ti, moj varovanec, moj prljubljeni umetnik, pa hočeš na vojno! Še včeraj sem občudoval tvojo umetnost, ko si cizeliral Bucentaura. Vojaški poklic ni zate, verjemi mi!

Visokost, še enkrat vas prosim, ne protivite se sklepnu ubogega mladeniča, ki vas spoštuje in ljubi! Ozračite mesta me teži in njegov tak mi gori pod nogami. Ne zapirajte mi, prišim, poti, ki ste mi jo pravkar sami odprli.

Toda tvoja zaročenka, tvoja žena?

Visokost, — je odgovoril Taddeo, — nebo, ki je davi blagoslovilo najino zvezdo — je priča moje čiste ljubezni. Da, ljubim Ziano in ker jo ljubim, hočem postati vreden njeni ljubezni. Ona bo morda bolj osrečila in ljubila vojak, ki se je boril za njenega kneza, nego delavca, čigar dleto se ne more primerjati z mečem. Sicer mi je pa dejala ciganica, ki sem jo vprašal, kaj nai storim, da se moram lotiti drugega posla in opustiti kiparstvo. Boriti se moram z neprijateljem in prinesiti zastavo iz Afrike. Dovolite, da zapustim Benetke, jaz, ki sem vedno boli veroval v ljubezen, nevno v slavo.

Taddeo je govoril tako razburjeno, obenem pa prepričevalno, da se je dožu zmratio celo. Šele ko je zagledal žida in mlado nevesto, so se mu znova začrile oči. Alessandro je zagledal grofico, ki je stopila k Ziani in jo smeje poljubila na celo.

Poglej, Taddeo, kako je lepa!

Lepa je kakor angel, Vaša Visokost ima prav, — je odgovoril mladi mož in vzdihnil.

Ne drhtiš tako, Ziana, — je dejal dož in stopil k mladi nevesti. — Zavolio tega, kar se je tu pravkar zgodilo, nisem prezrl starodavnih običajev naše republike. Kakor veste, je običaj, da dá

dož nevesti darilo. Nazvali so vas roža Ghetta, tote naj vam bo spomin na lastavo priznanje vaših čestilcev.

In dož je izročil dekletu dijamantno rožo, Ziana je zardela do ušes. Doževa roža je zasenčila grofičino zapestnic.

Alessandro jo je nekaj časa molče opazoval, kakor da je pogled na dražestno deklico izpodrinil v njegovi glave, vse druge misli. Zdalo se je, da s posebnim užitkom gleda tega angela, začrečega v nepopisni privlačnosti svoje lepotе sredi razuzdanosti, čije mreže so ga obdajale.

Tako se ozira mornar na zvezdo, ki trepeče kakor biser na nebnu, tako občuduje lovec bela krila golobice. Ziana je bila lepa, pa tudi dož je bil lep in ta lepotu obraza, ki je pričala o plemenitosti, je že sama zadoščala, da je imel med plemiči mnogo zavistnežev in temovalcev.

Grimani, ali se vam ne zdi, da gleda naš dož zaljubljeno mlado nevesto? — je dejal Mocenigo in se dotaknil inkvizitorjevega komolca.

In da ta francoski markiz, ki smo ga hoteli dasti namočiti v hladni vodi, ne izgublja časa v družbi lepe grofice?

To je res, Grimani, toda kdo je ta zoperne sluga, ki preživa vsak vaš pogled?

Ta sluga, — je odgovoril inkvizitor, presenečen in se ozrl tja, kamor je pokazal Mocenigo, — je... Čujte, Mocenigo, pustite me samega, pozneje vas poiščem.

Sluga je držal v rokah skledo sladoleda. Stopil je h Grimaniju in mu nekaj zašepetal.

Dva koraka od Grimanija je dož potrepljal mladega plemiča po ramu, rekoč:

— Dober svet vam dam, dragi Ranzuži. Sovražnike imate in dobro bi bilo, da izrabite gnečo in odide, verjmite mi.

Hvala, Visokost, — je odgovoril plemič, — toda obljubil sem signorini Sabini, da ji pokažem nov francoski ples, in če dovolite...

Ta čas, ko je šel Ranuzzi po svojo plesalko, je čital Grimani pismo, ki mu ga je srkivaj izročil sluga.

Dobro, ti si naš — je dejal mož v livenji. — Beppo, zvest služabnik sveta Desetorice, to zadostuje. Tristo vragov! To je malo nerodno, ta aretacija na plesu.

Ne gre drugače, vaša milost, — je odgovoril mož skrivnostno. — Obsojenec namerava zgodaj zjutraj zapustiti Benetke.

Grimani in mož s skledo sta se še nekaj časa pomenkovala. V grofičini dvoranji so začeli plesati, servirali so hladna vina. Markiz je ves začuden poazil, da Grimani nekaj piše na kolenu. Zložil je listek in ga izročil slugi.

Nedvomno je napisal ljubavno pismec, — je zamrmljal markiz in potrepljal inkvizitorja. — Davi sva se na čuden način seznanila, gospod.

Grimani je malomarno odzdravil markizu.

— Vidim, — je pripomnil markiz, — da mi hočeš očitati denarno vrečico, ki so jo našli vaši birici pri meni. Vrag naj me vzame, če mi je ni zamenjal smuci grof Lippone za moj...

Tiho, markiz! — je dejala maska s trioglatim klobukom v dokaj lepem rdečkastem dominu. — Ne gorovite tu o ljudeh, ki so bili pri grofu Lippone, kajti...

Maska v rdečkastem dominu je počivala markizu osto bodalo in izginila v gneči.

— Ali poznate grofa Lippone? — je vprašala inkvizitor.

— Da in ne, — je mrmljal markiz... to se pravi... misli se... pravijo...

— Kaj je? Kaj se misli? To bi rad vedel. Kje ste se seznanili s tem grofom?

— Takoj vam povem. V Parizu sem imel pri kartah simolo in stavil sem v igralnici nekega Cagliostra zelo visoko.

— Cagliostra?... Dobili smo zanimive vesti o tem imenu.

— Je že mogoce. Zelo bi vam bil hvalezen, če mi poveste, kaj ste zvedeli. Pri tem Cagliostru sem zaigral v eni noči nad 37 tisoč frankov. V njegovi igralnici se je igrala vražja igra. Zato sem si hotel včeraj pomagati na noge pri grofu Lippone.

— Opozorjam vas, da z njim ne smete več računati, — je odgovoril inkvizitor, — kajti noč bo njegova igralnica zaprta.

— Dobro, da vem, — je zamrmljal maska v obliki papige, ki se je za njunim hrbotom hladila s široko pahljačo. Ta maska je kmalu odšla in se malomarno naslonila na mizo, polno mesa in sadja, za katero so se prervillevi številni grofičini gostje.

— Verjimate mi ali ne, gospoda, — se je oglašil mlad kavalir, — toda ta siromak Casanova ne bo nikoli podeval po svoji teti.

— Kako da ne? — je vprašal drugi.

— Zato, ker je zdaj na Holandskem.

— Ali ga poznate? — je vprašala papiga.

— Da, dobro ga poznam.

— Ali niste vitez de Talvis?

— Seveda.

— Tisti, ki je bil lani na Ogrskem in je okradel blagajno bratislavskega škofa?

— Gospod!...

— Dam vam dober svet in sicer: Lahko bi se zgodilo, da se vrne Casanova s Holandskega, da vam polomi rebra. Izvolite se malo manj pečati z njegovimi zadavenci. Casanova je vas nekoč že ranil z mečem. Pazite, da je je skupite še enkrat.

In papiga se je naglo pomešala med množico maskiranih gostov. Kmalu je stopila k rdečkastemu dominu, ki ga je potrepljal inkvizitor. — Davi sva se na čuden način seznanila, gospod.

Grimani je malomarno odzdravil markizu.

Na svetu se vse ponavlja

V drugi polovici 11. stoletja je nastopil Kitajski socijalni reformator Van Gan Ču, ki je uvedel v bistvu iste reforme, kakor Lenin v Rusiji.

Znan Ben Akibov izrek, da na svetu ni nič novega, velja tudi za ruski boljševizem. Že v XI. stoletju je živel socijalni reformator, ki je v praksi usvajal Lenine reforme s sličnim uspehom, kakor Lenin in njegovi privrženci.

V drugi polovici XI. stoletja je vladal na Kitajskem mladi cesar Čeng Sung. Ko je l. 1067 zasedel prestol, se ni bil star 20 let. Vladarske posle je prevzel v najhujših časih, ko je bila na Kitajskem tako slabla letina, da je zavladala silna lakota in da so se začele širiti nalezljive bolezni. Upori in oborožen spopadi med pripadniki raznih političnih struj so bili na dnevnem redu. Ljudstvo je bilo ogorčeno in nedavoljno. Mladi vladar je bil slabč, ki se je politično živiljenje ni vmešaval, marveč je prepustil bedno ljudstvo njegovim usodi. Doba njegovega vladanja je bila kot nalašč pripravna za velike socijalne prevrate. Med ljudstvom se je pojavilo mnogo socijalnih reformatorjev, med katerimi je imel največ privržence Van Gan Ču, ki je bil najzgornejši in najradikalnejši revolucionar. Cesar ga je dal poklicati k sebi in njegova zgovornost mu je tako ugaljala, da mu je omogočil uvajati socijalne reforme v praksi. Van Gan Ču je počasno predstavljal mnoge socijalne teorije zelo spominjajo na Leninove.

Van Gan Ču je oznanjal, da je treba vso zemljo brez vsake odškodnine razlastiti in izročiti državi. Sadove debla naj bi uživali v enaki meri vsi. Van Gan Ču je dosegel teritorialno razdelitev zemlje na okraje, v katerih so vaska sodišča delili zemljšča med domače kmete po številu članov njihovih rodbin. Sodišča so določala, kaj se sme na zemljščih gojiti, obenem so pa podpirala kmete z državnimi sredstvi. Vso žrtev so moralni kmetje dajati državi, ki je potom vrhovnega poljedelskega sodišča v Pekingu pravilno razdelila med prebivalstvo. Poleg poljedelstva je bila podprtja tudi trgovina, obrt in industrija. Država je imela monopol proizvodnje, prodaje in vsega blagovnega prometa.

Toda vsaka teorija je koncem koncem samo teorija in praktično živiljenje jo kmalu ovriže, če se ne more prilagoditi razmeram in običajem. Tako je tudi takratno živiljenje na Kitajskem kmalu dokazalo, da ta pravčna in idealna socijalna ureditev socialnih razmer ni mogoča. V deželi vzhajajočega solnce je zavladala po Van Gan Čunovih reformah še večja lakota. Kmetje so vezeli do države žito, sejali so pa samo toliko, kolikor so sami potrebovali, ostalo žito pa so zamenjali za razne živiljske potrebštine. Obrtinci so delali samo toliko, da so se preživljivali, a tudi

Bart je bil po tem eksperimentu takoj izmučen, da mu je moral službuči zdravnik nuditi pomoč. Toda atlet si je kmalu zopet opomogel in je nadaljeval svoje eksperimente. Tako je pestil eksplodirati dinamitno patrono, katero je držal v zobeh. Pokazal je še več državljancev, ki so se posredovali v zdravnikov eksperimentov. Na mitingu je bilo 7000 gledalcev.

Bart je bil po tem eksperimentu takoj izmučen, da mu je moral službuči zdravnik nuditi pomoč. Toda atlet si je kmalu zopet opomogel in je nadaljeval svoje eksperimente. Tako je pestil eksplodirati dinamitno patrono, katero je držal v zobeh. Pokazal je še več državljancev, ki so se posredovali v zdravnikov eksperimentov. Na mitingu je bilo 7000 gledalcev.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDIJE!

Stalna razstava

umetniških slik. A. Kos, Ljubljana
Mestni trg 25. 1778

Kupujem

večje kolikino borovnic (črnih jag), suhe ter druga zdravilna zelenjava. — Ponudbe z vzorcem na Alfred Blum, Subotica. 1758

Stanovanje

2 sob s pritiklinami, 15 minut od centra, se odda boljši stranki od 15. novembra t. l. naprej. Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Stanovanje». 1782

Ključavnčarski

pomočnik star 24 let, išče službo. Nastoplahko 15. oktobra. Ponudbe na upravo lista pod «Marljiv». 1777

Ako želite po zimi

ko vsa narava spi, lep cvet, kupite bi landske cebulice, hijacinte, narcise, tul pane, riise, krokuse in anemonne.

Sever & Komp.
LJUBLJANA, Wolfsova ul. 12

Meblovano sobo

v Rožni dolini oddam solidnemu gospodu. Ponudbe na upravo lista pod «Zračna». 1776

Blagajničarka

poštena in pridna, zmožna slov in nemškega Jezika, išče službo event. tudi v kavarni ali večerni hotelu. Ponudbe na upravo lista pod «Blagajničarka». 1642.

Suhe gobe
M. Geršak & Co.
Ljubljana. Prečna ulica 4
(poleg mestne ljudske kopeli). —
Telefon 2329.

Lovske puške

flobert puške, Browning, pištole za strašnje psov, samokres, topice, zalogi lovskih in ribiških potrebskih ter umetnih ogenj.

F. K. Kaiser,
duškar. Ljubljana. Setembrska ulica 6

nženir Gustav Zemánek

strojno tehnična pisarna za centralne kurje in vodovode
se je preselila v

KNAFLOVO ULICO št. 10.

Naša ljubljena, zlata soproga in mamica,